

1.

Cursusweek Curaçao **Goederen- en Verbintenissenrecht**

Mr. Dr. Karel Frielink

13 Maart 2026

10:45 – 13:00 uur

De complexiteit van afgescheiden vermogens¹

2.

Hier volgen twee omschrijvingen van de term 'afgescheiden vermogen' in relatie tot personenvennootschappen om een idee te krijgen over welk fenomeen dit cursusonderdeel gaat. Deze omschrijvingen dekken niet alle fenomenen waarbij het afgescheiden vermogen een rol speelt.

"De term 'afgescheiden vermogen' is gereserveerd voor een geheel van goederen en schulden dat gebonden is aan een bepaald doel of een bepaalde bestemming en dat op die grond een eigen identiteit heeft binnen, en zich onderscheidt van, het (overige) vermogen van het betrokken rechtssubject." (Stokkermans, Diss., § 2.5.2²)

"Van een afgescheiden vermogen is bij een vennootschap sprake, indien de vennootschappelijke goederengemeenschap zowel in als buiten faillissement van de vennootschap, zowel tijdens het bestaan van de vennootschap als na ontbinding, dient als verhaalsobject voor de zaakcrediteuren, de crediteuren van de vennootschap: van de gezamenlijke vennoten als zodanig." (Asser/Maeijer & Van Olffen 7-VII 2017/173)

3.

Gebruikte termen

- AV: Afgescheiden vermogen
- AV-goederen: de gezamenlijke goederen deel uitmakend van een AV
- AV-schuldeiser: degene die zich (in beginsel) alleen kan verhalen op AV-goederen
- EV: Eigen Vermogen (privévermogen) van een (rechts)persoon

¹ Voor deze presentatie is intensief gebruik gemaakt van het fraaie proefschrift van A. Steneke, *Kwaliteitsrekening en afgescheiden vermogen* (diss. Nijmegen), Deventer: Kluwer 2005.

² Chr.M. Stokkermans, *Sleutels voor personenvennootschapsrecht* (diss. Rotterdam), Deventer: Wolters Kluwer 2017.

- EV-goederen: de gezamenlijke goederen deel uitmakend van het EV van een rechthebbende
- EV-schuldeiser: degene die zich (in beginsel) alleen kan verhalen op EV-goederen
- Rechthebbende: de (rechts)persoon die juridisch (goederenrechtelijk) is gerechtigd tot de AV-goederen
- Tussenpersoon: de rechthebbende van een AV, terwijl het economisch belang bij derden ligt

De goederenrechtelijke rechthebbende wordt ook wel de hoedanigheidsrechthebbende genoemd.

Met de persoon die economisch 'eigenaar'³ is, wordt bedoeld de persoon aan wie het economisch belang (de waarde van de goederen) toekomt en die dus bijvoorbeeld het risico van waardedaling van de goederen draagt, of aan wie het voordeel van een waardestijging toekomt. We zullen zien dat het economisch belang ook bij een rechthebbende kan liggen.

De tussenpersoon kan een rechtspersoon zijn, maar ook een natuurlijke persoon.

4.

Aspecten AV

- Verhaalsexclusiviteit

Die exclusiviteit houdt, kort gezegd, in dat een bepaalde groep zich wél op bepaalde goederen mag verhalen (bij AV-goederen de AV-schuldeisers), en een andere groep niet (EV-schuldeisers mogen zich in beginsel niet verhalen op AV-goederen). Het onderscheid hangt hiermee samen dat één (rechts)persoon in twee (of meer) hoedanigheden kan optreden, bijvoorbeeld als rechthebbende op een EV en een AV, of als rechthebbende ten aanzien van meerder AV's.

- AV is geen rechtssubject/rechtspersoon
- Vermogensscheiding is niet hetzelfde als AV
- Schulden maken niet altijd deel uit van een AV
- Een AV kán een gemeenschap van goederen zijn
- Een rechthebbende kan een economisch belang bij het AV hebben
- Een economisch belang bij het AV is niet altijd overdraagbaar
- Beslagverboden (bed en beddegoed; in het huis voorhanden zijnde voorraad van spijs en drank) leiden niet tot een AV⁴

³ Het (ingeburgerde en daarom ook hier gebruikte) begrip 'eigendom' wordt hier in ruime zin gehanteerd, en ziet ook op rechthebbenden ten aanzien van vermogensrechten.

⁴ Voor Nederland: art. 447, 448, 475a en 475b WvBRv.

5.

Enkele kernvragen

- Wie mag zich op welke goederen verhalen?
- Welke goederen mogen wel/niet worden beslagen door respectievelijk een AV- dan wel een EV-schuldeiser?
- Welk vermogen wordt wel/niet door een faillissement getroffen?

We zullen eerst een aantal bekende en wellicht minder bekende voorbeelden noemen waarbij het AV een belangrijke rol speelt, met bijbehorende kenmerken. Daarna gaan we specifiek in op de wettelijke regeling van de trust in Curaçao, Sint Maarten en Suriname, en op een voorstel van wet in Curaçao voor een NV of BV met afgescheiden vermogens.

6.

Eenvoudige gemeenschap (art. 3:166 e.v. BW)

- Eén of meer goederen behoren toe aan twee of meer personen

Denk bijvoorbeeld aan het gezamenlijk hebben van een huis, auto, gewone bankrekening, of kwaliteitsrekening. De gemeenschap kan ook door vermenging ontstaan: twee kudde schapen kunnen gaan grazen in dezelfde wei, maar raken zodanig vermengd, dat de schapen niet langer individualiseerbaar zijn.⁵

Wat dit laatste betreft is het Teixeira de Mattos arrest van de Hoge Raad relevant.⁶ In die zaak ging het, kort gezegd, om twee houders van certificaten van aandelen in het kapitaal van Nilmij. De ene aandeelhouder heeft drie certificaten van aandelen in het kapitaal van deze vennootschap in open bewaring gegeven bij de bank, de ander één certificaat van aandeel. De vier certificaten werden in een kluis bewaard, maar niet was geregistreerd welk certificaat aan wie toebehoorde. Toen de bank failliet ging strandde de vordering inzake revindicatie omdat de certificaten niet individualiseerbaar waren, en als gevolg daarvan deel gingen uitmaken van de failliete boedel.

- Van deze gemeenschap maken in beginsel geen schulden deel uit

⁵ Vgl. Joeri Vananroye, *Onverdeelde boedel en rechtspersoon als technieken van vermogensafschieding en vermogensovergang* (diss. Leuven), Leuven: KU Leuven 2011, p. 29.

⁶ HR 12 januari 1968, ECLI:NL:HR:1968:AC2286, NJ 1968/274 m.nt. H. Drion; JOR 2022/225 m.nt. W.A.K. Rank (*Mulder c.s./Teixeira de Mattos*).

Er is bijvoorbeeld wel verhaal mogelijk als sprake is van schulden die voortvloeien uit het beheer van de goederen als bedoeld in artikel 3:170 BW (denk aan kosten verbonden aan onderhoud). De uitwinning moet juridisch worden gekwalificeerd als uitwinning van de gezamenlijke aandelen van de deelgenoten in het gemeenschappelijke goed en niet als uitwinning van de goederen zelf.

- Er is geen sprake van verhaalsexclusiviteit

Schuldeisers van de eenvoudige gemeenschap hebben dezelfde positie als de schuldeisers van iedere deelgenoot in de eenvoudige gemeenschap (*paritas creditorum*). De schuldeisers van een deelgenoot kunnen zijn aandeel in een gemeenschappelijk goed uitwinnen (art. 3:175 lid 3 BW) en verdeling van de gemeenschap vorderen voor zover nodig ter voldoening van de schuld (art. 3:180 lid 1 BW).

Terzijde: in de praktijk maken we vaker dan we wellicht denken gebruik van een fictieve gemeenschap als (af)rekenmethode. Denk bijvoorbeeld aan het met enkele vrienden organiseren van een feestje met de afspraak winst en verlies gelijkelijk te delen. Niemand (behalve wellicht een actuaris) zal dit afwikkelen door de vermogensrechtelijke verhouding ten aanzien van iedere deelnemer individueel in kaart te brengen wat betreft de uitgaven voor gemene rekening (bij vijf personen leidt dit tot negen wederzijdse verhoudingen). Er zal rekentechnisch gebruik worden gemaakt van een 'pool', ofwel een fictieve gemeenschap.

7.

Bijzondere gemeenschappen (art. 3:189 e.v. BW)

- Voorbeelden: ontbonden huwelijksgemeenschap; ontbonden personenvennootschap; nalatenschap met meerdere erfgenamen⁷
- Gemeenschap van goederen, waarvan schulden deel kunnen uitmaken
- De deelgenoten zijn tevens de economisch belanghebbenden
- Schulden die tot de gemeenschap behoren kunnen op de goederen van de gemeenschap worden verhaald (art. 3:192 BW)

Hier is sprake van verhaalsexclusiviteit. De AV-schuldeisers kunnen zich feitelijk met uitsluiting van de EV-schuldeisers van de individuele deelgenoten, verhalen op tot de gemeenschap behorende goederen.

⁷ Voor Nederland: art. 4:184 lid 1 juncto 4:224 BW. In deze artikelen is bepaald dat schuldeisers van de nalatenschap hun vorderingen op de goederen van de nalatenschap kunnen verhalen en dat, eerst nadat de bekende schuldeisers van de vereffende nalatenschap volledig zijn voldaan, de overige schuldeisers van een erfgenaam recht van verhaal hebben op de goederen van de nalatenschap.

- Iedere deelgenoot heeft een aandeel in alle gemeenschappelijke goederen afzonderlijk (tezamen: diens aandeel in de gemeenschap)
- Het aandeel van de deelgenoot in de gemeenschap is een AV

Dat betekent dat het aandeel is afgescheiden van het EV van de deelgenoot.

- De AV's van alle deelgenoten tezamen, vormen het AV van de gemeenschap
- De levering van een aandeel in de gemeenschap vereist leveringsformaliteiten van de aandelen in alle goederen afzonderlijk (art. 3:96 BW)

De goederengemeenschap als zodanig is geen goed in de zin van artikel 3:1 BW en is als zodanig niet overdraagbaar.

8.

Kwaliteitsrekening

- Een vordering op de bank op het positieve saldo
- Tussenpersoon is de rechthebbende (ten titel van beheer) op de vordering

De tussenpersoon handelt in beheershoedanigheid ten behoeve van één of meer economisch belanghebbenden. Dat kan gaan om steeds dezelfde belanghebbenden (bijvoorbeeld incassowerk voor één klant), maar ook om steeds wisselende belanghebbenden: als bijvoorbeeld tijdelijk koopsommen voor verschillende transacties op deze rekening worden gestort [in 'escrow'] om te worden doorbetaald als aan de voorwaarden daarvoor is voldaan.

- De vordering is afgescheiden van het EV van de tussenpersoon
- Zonder positief saldo is er geen AV
- Tot het AV kunnen schulden behoren (bijvoorbeeld bankkosten)

Denk ook aan het geval waarin de tussenpersoon (in die hoedanigheid) bevoegd is uitgaven te doen, bijvoorbeeld in het kader van vermogensbeheer, financiële projecten of goede doelen-inzamelingen: ook dan kunnen schulden ontstaan.

- Als de tussenpersoon geen EV heeft en geen ander AV, dan is er geen AV

Er moet begripsmatig vermogen zijn waarvan het AV is afgescheiden. Een Stichting Derdengelden als houder van één bankrekening heeft in de regel geen EV, en dus is niet sprake van een AV.

- Kan er een goederengemeenschap zijn?

Er kan een goederengemeenschap zijn. Twee personen kunnen gezamenlijk een kwaliteitsrekening aanhouden. Dan is er sprake van een eenvoudige gemeenschap. Denk ook aan een kwaliteitsrekening die wordt aangehouden door een personenvennootschap, bijvoorbeeld een maatschap van advocaten. De vordering op de bank vormt een gemeenschap tussen de maten, die niet alleen is afgescheiden van hun EV, maar ook van het overige vennootschappelijke vermogen.

In HR 23 januari 2026, ECLI:NL:HR:2026:96 (*Le Grand q.q en Rexwinkel/Staat der Nederlanden*) ging het samengevat om het volgende.

Een deurwaarderskantoor doet incassowerk in opdracht van het Centraal Justitieel Incassobureau (CJIB). De ontvangen gelden werden gestort op een kwaliteitsrekening ten name van het deurwaarderskantoor. Het CJIB wilde een automatische incasso van ontvangen bedragen, maar daarvoor moest een constructie worden bedacht: het deurwaarderskantoor boekte de bedragen over naar een reguliere bankrekening, vanwaar het CJIB de bedragen automatisch incasseerde. Toen het deurwaarderskantoor met andere kantoren ging samenwerken, werd de incassotaak overgedragen aan Eendracht B.V., dit met instemming van het CJIB. De geïncasseerde bedragen gingen van dat moment van een kwaliteitsrekening ten name van Eendracht, naar de reguliere bankrekening van het deurwaarderskantoor dat aanvankelijk de incasso zelf deed, gevolgd door automatische incasso door het CJIB.

Op 7 juli 2020 werd Eendracht B.V. failliet verklaard en op de kwaliteitsrekening stond ongeveer Euro 420.000 geïnd bij de debiteuren van het CJIB. Een waarnemend deurwaarder werd benoemd ten aanzien van de kwaliteitsrekening. Het deurwaarderskantoor dat oorspronkelijk zelf de incasso deed werd op 8 juni 2022 failliet verklaard, en de curator heeft de vordering op het saldo op de kwaliteitsrekening overgedragen aan Rexwinkel, die de positie van het deurwaarderskantoor in de procedure heeft overgenomen.

Het CJIB vordert een verklaring voor recht dat het CJIB de rechthebbende op het saldo is, en Rexwinkel vordert dat zij de rechthebbende is.

De Hoge Raad oordeelt dat de beschermingsdoelstelling van artikel 19 Gerechtsdeurwaarderswet niet noodzakelijk alleen ziet op de rechtstreekse opdrachtgever (het inmiddels failliet verklaarde deurwaarderskantoor) van de incasserende deurwaarder, maar ook op de oorspronkelijke schuldeiser van de te incasseren vordering (het CJIB). Het is evident dat het saldo voor het CJIB was bestemd en dat de schuldenaren van het CJIB alleen bevrijdend aan de gerechtsdeurwaarder van Eendracht konden betalen.

In het ProCall-arrest⁸ ging het om de vraag wanneer een kwaliteitsrekening kan leiden tot de totstandkoming van een AV. Er was in die zaak geen sprake van een kwaliteitsrekening, ook

⁸ HR 13 juni 2003, ECLI:NL:HR:2003:AF3413, *NJ* 2004/196, m.nt. W.M. Kleijn; *JOR* 2003/209 m.nt. S.C.J.J. Kortmann en A. Steneker (*ProCall*).

al was het geld onmiskenbaar bestemd voor een bepaalde schuldeiser. De Hoge Raad motiveert zijn oordeel in het licht van het wettelijke uitgangspunt dat een schuldenaar in beginsel met zijn gehele vermogen instaat voor zijn schulden tegenover al zijn schuldeisers (art. 3:276 BW) en dat daarop slechts een uitzondering kan worden aanvaard als de wet anders bepaalt. De Hoge Raad noemt in dat verband dat de mogelijkheid van de bijzondere notariële kwaliteitsrekening, geopend voor één transactie, is aanvaard, en verwijst verder naar artikel 25 Wet op het notarisambt en artikel 19 Gerechtsdeurwaarderswet.

9.

Failliete boedel

- De failliete boedel vormt een AV, geen gemeenschap van goederen
- De failliet is rechthebbende van en economisch belanghebbende bij de boedel

Aan die positie heeft de failliet niet veel, aangezien de curator, met uitsluiting van de failliet, belast is met het beheer en de vereffening van de failliete boedel.⁹

- Het vermogen is afgescheiden van het overige vermogen van de failliet
- Op het overige vermogen is (in beginsel) geen verhaal mogelijk¹⁰
- Tot het AV behoren ook schulden: boedelschulden

Dit betreft een rechtstreekse aanspraak op de boedel. De boedelschuldeisers kunnen ook beslag leggen op boedelgoederen: verhaalsexclusiviteit.

- Faillissementsschuldeisers hebben geen rechtstreekse aanspraak op de boedel

De faillissementsschuldeisers moeten hun vorderingen ter verificatie indienen.¹¹

10.

Nalatenschap met één erfgenaam

- AV indien beneficiair aanvaard

Dit heeft tot gevolg dat vorderingen van de erflater op de erfgenaam en beperkte rechten van de erflater op een goed van de erfgenaam niet door vermenging teniet gaan.¹² Deze tot het AV behorende vordering kan worden verhaald op het EV van de

⁹ Voor Nederland: artikel 68 Fw.

¹⁰ Voor Nederland: artikel 21 en 22a Fw. Het gaat bijvoorbeeld om de gelden die aan de gefailleerde verstrekt worden ter voldoening aan een wettelijke onderhoudsplicht en (met een mogelijke uitzondering) om niet-bovenmatige roerende zaken en gezelschapsdieren.

¹¹ Voor Nederland: artikel 26/110 Fw.

¹² Voor Nederland: artikel 4:200 lid 2 BW en 6:161 BW.

erfgenaam. Vorderingen van de erfgenaam op de erflater en beperkte rechten van de erfgenaam op een goed van de erflater gaan evenmin door vermenging teniet. Deze tot het EV van de erfgenaam behorende vordering kan door hem op het AV worden verhaald.

- AV indien door de rechter een vereffenaar is benoemd¹³
- AV als de erflater een vordering op de erfgenaam legateert aan een derde¹⁴
- Indien er een AV is dan kunnen schuldeisers zich alleen verhalen op goederen van het AV¹⁵
- Erfgenaam is rechthebbende en economisch belanghebbende

11.

Personenvennootschappen (Nederland)

- AV bij alle personenvennootschappen (ook bij CV met één beherend vennoot)
- Tot het AV kunnen schulden behoren
- AV-schuldeisers kunnen zich verhalen op het AV
- AV-schuldeisers kunnen zich verhalen op het EV van de vennoten die aansprakelijk zijn voor schulden van de vennootschap¹⁶
- EV-schuldeisers kunnen zich niet op het AV verhalen, ook niet op het aandeel van hun schuldenaar daarin noch op diens aandeel in individuele goederen
- Vennoten zijn rechthebbende en economisch belanghebbende

12.

Personenvennootschappen overzee¹⁷

- Titel 7.13 Burgerlijk Wetboek (kopie van het ontwerp in Nederland, minus rechtspersoonlijkheid)
- Aruba: 1 september 2021 / Curaçao: 1 januari 2012 / Sint Maarten: 1 april 2014 / Suriname: 1 mei 2025

¹³ Dit geldt ook als er meerdere erfgenamen zijn. Voor Nederland: artikel 4:202 lid 1 onder b/204 lid 1 BW. Zie ook https://www.erfrechtelijkegeschillen.nl/images/Vereffening_van_de_nalatenschap_versie_feb_2024.pdf.

¹⁴ Op grond van artikel 4:50 lid 3 BW-NL treedt geen vermenging op, tenzij het legaat wordt verworpen. De vordering kan worden verhaald op het EV van de erfgenaam en vervolgens aan de legataris worden geleverd.

¹⁵ Voor Nederland: artikel 4:184 lid 1 BW.

¹⁶ In Nederland: voor gelijke delen bij de maatschap en hoofdelijk bij de VOF en de CV. De commandieten zijn in beginsel alleen verbonden voor het bedrag van hun overeengekomen inbreng. Zie ook HR 19 april 2019, ECLI:NL:HR:2019:649, JOR 2019/173, m.nt. N.E.D. Faber (UWV/X) over (onder andere) een boedelvordering van een werknemer in het faillissement van een v.o.f.

¹⁷ Zie daarover mijn PAO-presentatie van 20 maart 2025: <https://www.curacao-law.com/wp-content/uploads/2025/03/Frielink-PAO-20MRT25-Personenvennootschappen.pdf>

- Alle openbare vennootschappen kennen een AV (ook de CV¹⁸)
- Stille vennootschap (voorheen stille maatschap) kan een AV hebben

Dit is het geval als een besturend vennoot krachtens volmacht in naam van de stille vennootschap handelt

- AV: exclusief verhaalsobject voor AV-schuldeisers voor zover verhaal op de goederen van de gemeenschap mogelijk is¹⁹

13.

Beschermingswind meerderjarige (art. 1:431 e.v. BW)

- Wel een AV, geen gemeenschap van goederen
- De onder bewind gestelde is rechthebbende en economisch belanghebbende
- Tot het AV kunnen schulden behoren

Denk in dit verband aan verbintenissen die de bewindvoerder bij de vervulling van zijn taak bevoegdlijk is aangegaan. Die schuldeisers kunnen zich op het AV verhalen

- Het testamentaire bewind kent een eigen regeling in Boek 4 BW

14.

Beleggingsfondsen / fondsen voor collectieve belegging (Nederland)²⁰

- Activa van een *beleggingsfonds* moeten worden gehouden door een bewaarder met als enig statutair doel het houden van de juridische eigendom van de activa van een of meer beleggingsfondsen (art. 4:37j lid 1 Wft)
- Activa van *fondsen voor collectieve belegging* moeten worden gehouden door een bewaarder met als enig statutair doel het houden van de juridische eigendom van

¹⁸ Commanditaire vennoten dienen niet verbonden te raken voor schulden aangegaan door de besturende vennoten in naam van de CV (art. 7:837 lid 1 BW Overzee). Op grond van artikel 7:811 BW Overzee kan een besturend vennoot de vennootschap (ook een CV) vertegenwoordigen en wel “zonder beperking”. Als het gaat om de verkrijging of vervreemding onroerende zaken kan de transportakte aan de zijde van de vennootschap (de CV) ondertekend worden door de besturend vennoot of door een van de besturende vennoten, die hiermee alle vennoten vertegenwoordigt, ook de commanditaire vennoten. Daar is geen (aparte) volmacht voor nodig. De bevoegdheid tot vertegenwoordiging geldt echter niet voor zover uit rechtshandelingen een schuld voortvloeit. Bij het sluiten van een wederkerige overeenkomst ten behoeve van een CV betekent dit dat het vorderingsrecht dat de CV verwerft in goederenrechtelijk zin toebehoort aan de gezamenlijke vennoten, terwijl de schuld uitsluitend rust op de gewone vennoten.

¹⁹ Vgl. de artikelen 7:806 lid 2 en 7:827 BW Overzee.

²⁰ Zie verder W.A.K. Rank, 'Aansprakelijkheids- en verhaalsproblemen rondom een FGR', *Maandblad voor Vermogensrecht* 2021/6, p. 219-229.

de activa van een of meer fondsen voor collectieve belegging in effecten (art. 4:44 Wft)²¹

- Het vermogen van een beleggingsinstelling is een AV (art. 4:37j lid 5 Wft)²²
- Beleggingsfondsen in de vorm van een personenvennootschap hebben een AV
- Economisch belang ligt bij de beleggers

Er zijn natuurlijk alternatieven voor het gebruik maken van een aparte entiteit en/of een verplicht AV. Aan een artikel van Haentjes²³ ontleen ik een paar voorbeelden.

- Engeland/Wales: er ontstaat van rechtswege een ‘statutory trust’, waardoor een effectenverzameling geen deel uitmaakt van het vermogen van de intermediair. De beleggers hebben een met mede-eigendom vergelijkbare aanspraak jegens de trust.
- Duitsland/Spanje: de beleggers/cliënten delen als mede-eigenaar in de effectenverzameling (dus individualiseerbaarheid is niet vereist).
- Italië/Brazilië: de belegger wordt beschermd alsof hij een specifiek recht op individualiseerbare effecten zou hebben.
- USA (Uniform Commercial Code): de belegger heeft op grond van de wet een ‘bundle of rights’, die in onze terminologie zowel goederenrechtelijk als verbintenisrechtelijk van aard is.
- België/Luxemburg: de beleggers/cliënten zijn mede-eigenaar, niet jegens de effectenverzameling die door een specifieke intermediair wordt beheerd, maar jegens de gehele verzameling effecten van een bepaalde soort die centraal wordt beheerd.

Als ik dat laatste goed heb begrepen, dan is in België sprake van verzamelingen van gedematerialiseerde effecten van dezelfde soort en wel op een rekening (bij een centrale instelling) waarbij geen onderscheid wordt gemaakt wie de rechthebbende is. Dit biedt bescherming als een erkende rekeninghouder (intermediair) failliet gaat.

15.

Verhaalsexclusiviteit

²¹ Zie bijvoorbeeld ook artikel 4:45 lid 1 Wft. Daarin is bepaald dat het vermogen van een icbe (Instelling voor Collectieve Belegging in Effecten) een afgescheiden vermogen is dat uitsluitend dient tot voldoening van vorderingen die voortvloeien uit: a. schulden die verband houden met het beheer, het bewaren en het houden van de juridische eigendom van de activa van de icbe, en die volgens de informatie, bedoeld in artikel 4:22 lid 1 Wft ten laste kunnen worden gebracht van het vermogen van de icbe; en b. rechten van deelneming.

²² In artikel 4:37j lid 5 Wft is bepaald dat het AV uitsluitend dient tot voldoening van vorderingen die voortvloeien uit: a. schulden die verband houden met het beheer, het bewaren en het houden van de juridische eigendom van de activa van de beleggingsinstelling, en die volgens de informatie, bedoeld in artikel 4:37m lid 1 Wft, ten laste kunnen worden gebracht van het vermogen van de beleggingsinstelling; en b. rechten van deelneming.

²³ Zie M. Haentjes, ‘Internationale aspecten van vermogensscheiding’, *Tijdschrift voor Financieel Recht* 2019/3, p. 118 en 125.

Nu enkele voorbeelden de revue zijn gepasseerd, staan we kort stil bij het wezenskenmerk van een AV: de verhaalsexclusiviteit.

- Verhaalsonmogelijkheid EV-schuldeisers ten aanzien van het AV
- Verhaalsonmogelijkheid AV-schuldeisers ten aanzien van het EV
- AV-schuldeisers kunnen zich verhalen op het EV van maten/vennoten (voor zover privé aansprakelijk) en op het EV van een tussenpersoon als die een onrechtmatige daad pleegt

De verhaalsexclusiviteit gaat, zoals Steneker in zijn proefschrift heeft betoogd, per definitie gepaard met één of meer andere kenmerken van het AV. Het AV kan dienstbaar zijn aan een bepaald doel, zoals het behalen van vermogensrechtelijk voordeel of vereffening en verdeling.

Ten aanzien van het AV kan een bijzondere regeling inzake beheer en beschikking bestaan. Denk aan de testamentaire executeur, de bewindvoerder, de curator in faillissement, de beheerder van een beleggingsfonds en de tussenpersoon bij een kwaliteitsrekening.

Een ander kenmerk kan zijn dat alle tot het AV behorende goederen kunnen toebehoren aan dezelfde mederechthebbenden. Denk in dat verband aan personenvennootschappen en de gemeenschappen bedoeld in artikel 3:189 lid 2 BW.²⁴

Ten slotte wordt hier genoemd dat het economisch belang bij het AV kan liggen bij een ander dan de tussenpersoon. Hier kan wederom worden gedacht aan een beleggingsfonds en aan een kwaliteitsrekening.

16.

Eigendom ten titel van beheer

- Het gaat om 'eigendom' in ruime zin (incl. vermogensrechten)
- Bijv. certificering van aandelen, kwaliteitsrekening, beleggingsfonds
- Het economisch belang ligt (in de regel) niet bij de tussenpersoon
- Eigendom ten titel van beheer en AV vallen conceptueel niet samen
- Bij een STAK is er wel eigendom ten titel van beheer, maar geen AV
- Bij een kwaliteitsrekening en een beleggingsfonds komen eigendom ten titel van beheer en AV wel samen
- Recht en belang in één hand, maar geen eigendom ten titel van beheer: failliete boedel, bewind, personenvennootschap

²⁴ In dat lid 2 worden genoemd: de gemeenschap van een nalatenschap, een ontbonden huwelijksgemeenschap, ontbonden gemeenschap van een geregistreerd partnerschap, maatschap, vennootschap of rederij en de gemeenschap van een gebouw waarvan de splitsing in appartementsrechten is opgeheven.

17.

De trust (art. 3:126 e.v. BW Overzee)

Dan staan we nu kort stil bij de wettelijke regeling van de trust in Curaçao, Sint Maarten en Suriname. De regeling inzake de Curaçaose trust is op 1 januari 2012 in werking getreden, in Sint Maarten op 1 april 2014 en in Suriname op 1 mei 2025. De regelingen zijn gelijklopend.

- Een trust wordt ingesteld bij notariële akte: die bevat de wilsverklaring tot het instellen van een trust
- Een trust wordt ingesteld ten behoeve van één of meer personen of ter verwezenlijking van een bepaald doel
- De titel voor de inbreng van goederen is de trustakte
- De inbreng van goederen leidt tot een AV
- Van het AV maken schulden geen deel uit²⁵
- De trustee is de rechthebbende ten aanzien van het AV
- Het economisch belang ligt bij de begunstigden (personen/doel)
- EV-schuldeisers van de trustee kunnen zich niet verhalen op AV-goederen
- De trustee moet zijn hoedanigheid ondubbelzinnig kenbaar maken om geen risico met zijn EV te lopen
- Risico voor EV trustee bij bevoegdheidsoverschrijding ('breach of trust') en bij vermenging van goederen (EV/AV)
- Faillissement van de trustee raakt niet het AV, tenzij de trustee in hoedaigheid failliet zou worden verklaard (kleine kans)

Het is niet uitgesloten dat met behulp van een trust een onderneming wordt gedreven. Dit kan makkelijk leiden tot een ongewenste scheiding van ondernemingsactiva en -passiva en tot crediteurenbenadeling. En wat te denken van de (vakantie)verhuur van onroerend goed dat in een trust is ingebracht? Kunnen bijvoorbeeld uit overeenkomsten van verhuur voortvloeiende verplichtingen net als huuropbrengsten deel uitmaken van een trust?²⁶

Leidt het instellen van een trust en het daarmee creëren van een AV tot een uitzondering op het uitgangspunt dat een schuldenaar zijn vordering op alle goederen van zijn schuldenaar kan verhalen (art. 3:276 BW)? Niet als je de trustee ziet als een (rechts)persoon die in twee hoedanigheden aan het rechtsverkeer kan deelnemen, en in iedere hoedanigheid voor zijn verbintenissen instaat met het gehele tot die hoedanigheid behorende vermogen (EV respectievelijk AV).

²⁵ Vgl. art. 3:155 lid 2 BW. Daarin is bepaald dat het trustvermogen wordt gevormd door alle goederen waarop de trustee rechthebbende is. Schulden vallen niet onder het begrip goederen.

²⁶ Zie daarover (en ook overigens) Sebastiaan Barten en Maïke Bergervoet, 'De Trust en de Vennootschap met afgescheiden Vermogens', *Ondernemingsrecht* 2026/4, p. 155-162.

Vennootschap met Afgescheiden Vermogens (I)

Wat Curaçao betreft is een voorstel van wet in voorbereiding voor een vennootschap (NV of BV) met afgescheiden vermogens (VAV).²⁷ Het gaat om een rechtsvorm geïnspireerd door (Anglo-Amerikaanse) rechtsvormen als de *segregated cell company*, *protected cell company* en *variable capital company*. Een dergelijke NV of BV, die vooral in het kader van beleggingen zal worden gebruikt, zal naast een eigen afgescheiden vermogen, een of meer afgescheiden vermogens zonder rechtspersoonlijkheid hebben (ieder afzonderlijk ook wel ‘*protected cell*’ of ‘cel’ genoemd). Een ‘*protected cell*’ ontstaat door de uitgifte van en storting op aandelen van een bepaalde soort. Wat betreft de mogelijkheid van uittreding en uitstoting, waarbij het in beginsel voor de hand ligt die op het niveau van de afzonderlijke afgescheiden vermogens vorm te geven, zodat vorderingen alleen kunnen worden ingesteld voor zover het gaat om aandelen van een bepaalde soort (of behorend tot een bepaald afgescheiden vermogen), kunnen zich mogelijk interessante vragen aandienen. De ontwikkelingen in afgescheiden vermogen A, als gevolg van gedragingen van een of meer aandeelhouders A, kunnen zodanig van aard zijn, dat ook de belangen van aandeelhouders in afgescheiden vermogen B ernstig worden geschaad. De vraag is of in een dergelijk geval de wet een oplossing in de sfeer van uittreding of uitstoting zou moeten faciliteren,²⁸ in welk verband relevant zou kunnen zijn dat participeren in één van de afgescheiden vermogens, niet wegneemt dat de houders van alle soorten aandelen allemaal in een organisatierechtelijke betrekking tot de rechtspersoon staan, of dat andere wegen moeten worden bewandeld. Dat is een onderwerp dat in de nabije toekomst ongetwijfeld tot een boeiende gedachtewisseling zal leiden.

- NV of BV naar het recht van Curaçao
- Statuten moeten bepalen dat er één of meer afgescheiden vermogens zijn
- NV/BV heeft ook een eigen afgescheiden vermogen (EV)
- EV strekt uitsluitend tot het beheer van de andere afgescheiden vermogens
- Een AV heeft geen rechtspersoonlijkheid

²⁷ Zie daarover J. de Boer, *Het nieuwe BW overzee* (Mon. BW nr. A31), Deventer: Wolters Kluwer 2025/60.

²⁸ Moet het voor een aandeelhouder B bijvoorbeeld mogelijk zijn te vorderen dat een aandeelhouder A wordt uitgestoten en aandeelhouder B (als hij kwalificeert voor die cel) die aandelen overneemt, dan wel dat die moeten worden overgenomen door een of meer aandeelhouders A, dan wel door de vennootschap zelf? En zou het mogelijk moeten zijn dat aandeelhouder B vordert dat zijn aandelen moeten worden overgenomen door de betrokken aandeelhouder A (de boosdoener) of door de vennootschap? En zou het wellicht voor de vennootschap zelf onder omstandigheden mogelijk moeten zijn de uitstoting van een aandeelhouder te vorderen?

- Beperkte doelomschrijving: verrichten van kredietuitzettingen; beleggen in effecten en deposito's; ontwikkelen en exploiteren van intellectuele/industriële eigendomsrechten
- NV/BV kan in rechte optreden ten behoeve van een AV
- Ontstaan AV bij oprichting: plaatsing van en storting op aandelen van een bepaalde soort (geldt ook voor het eigen AV van de NV/BV)
- Ontstaan AV na oprichting: uitgifte van en storting op aandelen van een bepaalde soort (geldt ook voor het eigen AV van de NV/BV)

19.

Vennootschap met Afgescheiden Vermogens (II)

- Van ieder AV kunnen schulden deel uitmaken
- Ieder AV heeft een naam
- Opgave handelsregister: naam van ieder afgescheiden vermogen en de soorten aandelen die zijn uitgegeven
- Beperkt verhaal mogelijk op AV

AV dient uitsluitend tot voldoening van schulden die verband houden met het beheer van het desbetreffende AV en tot voldoening van schulden die voortvloeien uit de werkzaamheden in verband met het desbetreffende AV. Er is geen verhaal mogelijk op een ander AV binnen de vennootschap.

- Van ieder AV wordt een jaarrekening opgesteld
- Een AV kan failliet worden verklaard; surseance is ook mogelijk
- EV van de NV/BV kan ook failliet worden verklaard

Als uitsluitend het EV van de NV/BV failliet wordt verklaard, dan heeft dat tot gevolg dat:

- alle bevoegdheden van het bestuur met betrekking tot het bestuur en het beheer van de AV's komen te vervallen;
- de algemene vergadering bevoegd is tot ontslag van de bestuurders en tot het benoemen van nieuwe bestuurders;
- de algemene vergadering bevoegd is tot uitgifte van aandelen ten behoeve van een nieuw te vormen eigen afgescheiden vermogen; en
- bij de uitoefening van de hiervoor genoemde bevoegdheden in de algemene vergadering stemrecht toekomt aan alle houders van aan de AV's verbonden aandelen.

Bijlage op verzoek van een van de cursisten

Bron: het Internet

Variable Capital Companies (VCCs), Protected Cell Companies (PCCs), and Segregated Cell Companies (SCCs/SPCs) are structures used to ring-fence assets and liabilities, primarily in funds management. The main differences lie in legal personality. PCCs/SCCs have one legal entity with internal cells, while VCCs can use both segregated cells (non-legal personality) and incorporated cells (separate legal personality).

Key Differences

Legal Structure

PCC/SCC - A single, umbrella legal entity that creates internal "compartments" (cells) to separate assets. Cells are not separate legal entities.

VCC - A corporate entity that can operate with either segregated cells (no legal personality) or incorporated cells (which have their own legal personality).

Incorporated Cell (IC) in VCC - Each IC has its own articles and legal personality.

Liability Segregation

In both PCC and VCC, assets and liabilities of a cell are protected from other cells (ring-fenced). However, in an SCC, this separation is primarily internal, while an IC offers a higher degree of separation by being a separate legal person.

Capital Flexibility

VCCs are designed for funds, allowing the company's capital to fluctuate automatically based on the net asset value (NAV) of the cells, allowing for easy redemption of shares. PCCs are often used for captive insurance or specialized funds and may have more rigid capital maintenance rules, depending on the jurisdiction.

Usage and Licensing

PCCs are commonly used for insurance, mutual funds, and captive insurance, whereas VCCs are tailored specifically for collective investment schemes (CIS), such as hedge funds.